

Upravištvu: Ljubljana, Knaflejeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti čez zavod: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha št. 150
78 180; Wien št. 105 241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knaflejeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Schober kandidira

**Bivši kancelar se je postavil na čelo meščanske opo-
zicije proti vladi — Razdori med heimwehrovci — Kon-
fiskacije listov**

Dunaj, 4. oktobra g. Na konferenci z zastopniki srednjih meščanskih strank je bivši kancelar dr. Schober danes popoldne v Pergu pristal na to, da se bo postavil na čelo volilnega bloka in kandidiral kot nosilec liste. »Wiener Neueste Nachrichten« so izdale zvečer posebno izdajo, v kateri objavljajo, da je dr. Schober sprejel kandidaturu v snuječem se volilnem bloku. Posebna izdaja je bila na mah razprodana in je izzvala povsod živahne komentarje. Kandidatura dr. Schobera bo vsekakor še zapletla celotni položaj, kar pomeni istočasno da bo dr. Schober podal ostavko kot dunajski policijski predsednik, tako da bo dobil notranji minister knez Starhemberg vidi dunajsko policijo docela v svoje roke. V političnih krogih računajo s tem, da je za naslednika dr. Schobera na tem ko-
ljem v važnem mestu izbrana osebnost iz heimwehrovskih krogov.

Kakor se izve, bo dr. Schober kandidiral v 25 volilnih okrožjih. Volilnemu bloku bodo pripadali velenemci, pristajali kmečke zveze in pristajali nekaterih manjših demokratičnih strank. Z ozirom na priljubljenost, ki jo uživa dr. Schober v Avstriji, je računati, da bo imela ta stranka pri volitvah precejšnje uspehe. Volilni blok bo imel razen tega za seboj pretežni del meščanskega tiska.

Inomost, 4. oktobra. s. Organizacija nacionalističnega dijaštva iz Inomosta je iz-

stopila iz zveze tirolske Heimwehr. Svoj izstop utemeljuje s tem, da je zvezno vodstvo s svojim protinacionalnim nastopom in sodelovanjem s krščanskimi socialci izigralo zaupanje narodne Heimwehr.

Razen te dijaške organizacije je v kratkem pričakovati tudi izstop znane zveze »Oberland« iz Heimwehra. V petek se je vršila razprava razgovor mnogih tirolskih heimwehrovskih voditeljev, ki so obsojili postopanje kneza Starhemberga in dr. Hueberja.

Dunaj, 4. oktobra. d. Notranje-politični položaj se v Avstriji razvija, kakor se je splošno pričakovalo. Takoj po nastopu nove vlade se je obetilo poostreni režim. Levčarski listi so skoro vsak dan konfiscirani. Včeraj je bil n. pr. »Abende« konfisciran, ker je objavil v poročilu o notranje-političnem položaju, da je Vaugolnova vlada k Starhembegovim prevratnim grožnjam molčala, kar dokazuje, da je žnjim istega mnenja. Konfiscirana je bila tudi »Wiener Allgemeine Zeitung«, ki ima tesne zveze z dr. Hueberom, zaradi razširjanja vznemirljivih vesti.

Avstrijska narodno-socialistična delavska stranka, ki se smatra za posestirno Hitlerjeve stranke, je sklenila, da kxe samostojno v volilni boj. Izdala je volilni proglas, v katerem pravi, da je neumevno in nedosledno postopanje vodstva Heimwehra, ki plava v krščansko-socialnih strankarskih vodah in ki je popolnoma pozabilo na lastna načela, oropalo avstrijsko ljudstvo zadnjega upanja, ki ga je imelo v Heimwehru.

Čudne izjave kneza Starhemberga

**Avstrijski notranji minister zahteva usmritev sociali-
stičnega voditelja — Major Pabst se bo vrnil**

Dunaj, 4. oktobra. g. Dunajski in okoliški heimwehrovci so priredili nocoj na Heldenplatzu manifestacijo svojima ministroma Starhembervu in dr. Hueberju. Manifestacije se je udeležilo približno 3000 oseb. Po pozdravu dunajskega voditelja majorja Feyja je govoril najprej pravosodni minister dr. Hueber, ki je med drugim omenil, da je glavni odtok proti obema heimwehrovskima ministroma ta, da sta premlada, ta napaka pa bo vsak dan manjša. Tem večjo senzacijo pa je vzbudil nastop notranjega ministra Starhemberga, ki je rekel, da je Heimwehr vstopila v vlado, da bi tudi tja zanesla svoje ideje.

Nato je govoril minister o bodočih volitvah in rekel med drugim: »Če se heimwehrovci že borijo v tem zasovraženem parlamentarnem sistemu, potem se morajo boriti z glasovnico v eni in z drugimi sred-

stvi v drugi roki. Na Dunaju gre v tem volilnem boju predvsem za to, da zlozimo Breiterjevo moč. Zmaga bo tedaj naša, ko se bo Breiterjeva glava zvalila v pesek.« (Minister je s tem namigaval na obglavljenje z giljotino). Dalje je Starhemberg govoril proti meščanskim strankam, čes da bo treba tudi z njimi sprejeti borbo. Najboljše bi bilo, če bi meščanski volilci za časa volilnega boja sploh ne čitali nobenih listov, češ ker imajo krivonosi mazači časopisov samo ta namen, da bi meščanske pristaje naščuvali medsebojno.

Dunaj, 4. oktobra. s. Deželno sodišče na Dunaju je zaradi pomanjkanja dokazov ustavilo kazensko postopanje proti bivšemu zveznemu voditelju Heimwehra majorju Pabstu. Pričakuje se, da se bo major Pabst že v prihodnjih dneh vrnil v Avstrijo in se udeležil volilne borbe.

Zapleten položaj na Poljskem

**Novo aretacije poslancev — Senzacionalna izjava državnega prav-
dnika o pripravah za državni prevrat**

Varšava, 4. oktobra g. Oblasti nadaljujejo aretacije bivših poslancev v Vilnu sta bila včeraj aretirana bivša ukrajinska poslanca Sapieł in Adamowicz. V neki vasi v vzhodni Galiciji je bil aretirani bivši ukrajinski poslanec socialnodemokratske delovne stranke odvetnik dr. Cahidni. V političnih krogih je izzvala veliko pozornost izjava, ki jo je podal državni pravdnik Mihalowski v časopisju. Kakor znano je Mihalowskiemu poverjena sestava obtožnice proti aretiranim poslancem in je proti pravnim običajem dal svoj doazilni material listom na razpolago. Državni pravdnik zatruje z vidnim zadoščenjem, da ima v rokah listine, iz katerih je jasno razvidno, da je socialnodemokratska stranka, predvsem pa poslanci

Dubois, Liebermann in Prager, pripravljala nasilen prevrat. Vršili so se baje posebni tečajji, v katerih so predavatelji razlagali teorijo pouličnih bojov in uspešne metode meščanske vojne.

K temu intervjuju državnega pravdnika Mihalowskega izjavlja socialnodemokratsko glasilo »Robotnik«, da je Mihalowski očitno pod vplivom Wallaceovih romanov, ker sicer ni razumljivo, kako bi se drznili nuditi svojemu občinstvu takšne pravilice in otroško detektivske pripovedke. Socialnodemokratska stranka se nikoli ni pripravljala za državni prevrat in o kakršnih tečajjih za poulične boje in meščansko vojno ne more biti govora.

Popuščanje nemških socialnih demokratov?

**Socialni demokrati za politiko strpljivosti proti Brüningovi vladi —
Položaj še vedno nejasen — Dr. Schachtove izjave v Ameriki**

Berlin, 4. okt. d. Izmed opozicijskih strank so socialni demokrati zavzeli javno prvi stališče o svojem bodočem postopanju v državnem zboru. V svojem sklepu, ki ga je včeraj sprejela socialnodemokratska državnozborna frakcija, ne napadajo več tako ostro Brüningove vlade kakor v volilnem boju. Socialni demokrati ne zahtevajo več ukinjenja zasilnih odredb državnega predsednika, temveč govorijo samo o izpremembah. Še važnejše je dejstvo, da izražajo glede na vsa posamezna vprašanja pripravljenost, podpirati vse ukrepe, ki bi služili zavarovanju ustavnega sistema. Značilno je tudi, da socialni demokrati ne kritizirajo naravnost sanacijskega programa Brüningove vlade ali pa odklanjajo v posameznih točkah, temveč le prikrito ugovarjajo posameznim predlogom vlade, kar omogoča prehod k pogajanjem. V političnih krogih tolmačijo to stališče socialnih demokratov, da hočejo pripraviti svoje volilce na politiko strpljivosti proti Brüningovi vladi. Seveda bi bila taka politika odvisna od raznih stvarnih zahtev in spriču dosedanjega stališča meščanskih srednjih strank je še dvomljivo, ali bi bile pripravljene glede na vladni program pri-
znati socialnim demokratom kake koncesije. Zato se socialnodemokratske izjave še ne morejo smatrati kot rešitev parla-

mentarnih težkoč, ker je njihova praktična vrednost odvisna od tega, v koliko bo do mogočih kompromisov med stvarnimi zahtevami meščanskih strank in še ne formuliranimi zahtevami socialnih demokratov, izmed katerih odklanjajo meščanske stranke že v naprej željo po skrajšanju delovnega časa zaradi zmanjšanja brezposelnosti.

Newyork, 4. oktobra. s. Bivši predsednik nemške državne banke dr. Schacht je govoril v nizu predavanj tudi na svečanem banketu nemško-ameriških trgovskih zbornic o vprašanju Kaj je prinesla versailleska pogodba Nemčiji. Smešno bi bilo domnevati, je izjavil dr. Schacht, da bi mogla Nemčija kdaj poravnati reparacije v celoti. Tudi nemškemu delavstvu so doslej vedno pripovedovali, da bo le politika izpolnjevanja prinesla mir in delo. Polagoma pa pričenjajo spoznavati tudi ti, da bodo morali plačati reparacije iz lastnih mezd. Izid volitev je plačilo za revizijsko politiko.

Prihod ministra Flandina v Prago

Praga, 4. oktobra h. V ponedeljek pri-
spe v Prago francoski trgovski minister Flandin, ki bo ostal nekaj dni tui ter nato potoval dalje v Budimpešto.

FAŠISTI ZAPIRAJO SLOVENSKE TRGOVINE V PRIMORJU

**Za poostrenim političnim še poostren gospodarski pritisk — Odpor
proti fašizmu se širi tudi med italijanskimi trgovci in obrtniki**

Dunaj, 4. oktobra. M. »Die Rote Fahne« objavlja daljši dopis svojega italijanskega poročevalca pod naslovom »Strahovita beda v Italiji«. V članku pravi med drugim:

»Po popolnem uničenju in zatrtju vseh pravic narodnih manjšin hoče sedaj Mussolini iztrebiti tujerodne državljane še z gospodarskim uničenjem. Te dni so začele fašistične kazenske ekspedicije zapirati trgovine in obrtovišča vsem onim, ki so se kakorkoli zamerili fašizmu. Ti fašistični janičarji prihajajo v trgovine Slovencev, trgovine kratkoma zapro, blago zaplenijo, dosežanje lastnike pa vržejo na cesto. V zadnjih dneh se je zgodilo v Julijski Krajini že okrog 10 takih primerov, vendar pa fašistični tisk o vsem tem iz razumljivih razlogov molči. Na zunanji motivirajo fašisti svoje početje s tem, da dotični trgovci niso plačali davkov.

Kdor pozna strogost fašističnih davčnih eksekutorjev, ta ve, da so ti izgovori jalovi. Noben trgovec ali obrtnik ne bi mogel obstojati, če bi do zadnje lire ne plačal davka. Finančna kriza, v kateri se nahaja fašistični režim, ne trpi davčnih zaostankov. Ta izgovor naj le prikrije na zunanji pravi namen tega početja.

Razumljivo je, da se vedno bolj širi odpor proti fašističnemu režimu. Ne samo Slovenci in Hrvati, tudi rojeni Italijani so se začeli buniti in v zadnjem času se je vršilo več prikritih zborovanj obrtnikov in trgovcev, na katerih so sklenili o ičeti nelegalno borbo proti fašizmu na ta način, da ne bodo plačevali davkov. Drakonski ukrepi, s katerimi skuša fašizem zatreti vsak upor, nič več ne koristijo. Odpor je od dne do dne večji. Kako bo ta borba končala, si po zadnjih dogodkih v Italiji ni težko

misлити, zlasti če se še upošteva, da brezposelnost rapidno narašča in da Mussolini že sam priznava, da se bliža gospodarska kriza vrhuncu.

© © ©

Pariz, 4. oktobra. M. »Peuple« objavlja proglas »Protifašistične koncentracije« na vse evropske narode; v razglasu razvija Protifašistična koncentracija svoj program. Glavni cilj protifašističnega pokreta je ustanovitev svobodne in demokratične Italije, ki bo stremela za čim tesnejšim sodelovanjem z vsemi evropskimi državami v cilju ustanovitve evropske unije. Proglas končuje s pozivom na vso pošteno evropsko javnost, naj podpira ta pokret v borbi proti fašizmu, da se odstrani največja nevarnost za evropski mir in ustvari nova Italija, ki bo trden steber v zgradbi mirnega razvoja Evrope.

Zaroka kralja Borisa s princeso Giovanni

**Službena objava zaroke bolgarskega kralja s hčerjo ita-
lijanskega kralja — Papež je pristal na poroko — Politi-
čen pomen zaroke**

Rim, 4. oktobra. d. Agenzia Stefani poroča: »Nj. Vel. kralj in kraljica sta bila srečana, ko sta mogla pritrčiti k zaroki svoje hčere Nj. Vis. princeze Giovanni s Nj. Vel. Borisom III., kraljem Bolgarije.«

Princesa Giovanna Elizabeta Antonija Romana Marija je bila rojena 13. novembra 1907 v Rimu in je torej stara 23 let. Princeza je četrti otrok italijanskega kraljevskega para. Kralj Boris je bil rojen 30. januarja 1894. v Sofiji.

Ze dve leti je bilo znano, da snubi kralj Boris italijansko princeso Giovanno, obstojale pa so težkoče za poroko, ker je kralj Boris pravoslavne vere, italijanska princesa pa katoliške. Vatikan je postavil za poroko pogoje, o katerih so bili v Bolgariji mnjenja, da jih ne morejo izpolniti. Tako je zahteval papež, da se morajo vsi otroci iz sklenjenega zakona krstiti kot katolici. Na bolgarski strani so končno pristali na ta pogoj, izvzemši za bodočega prestolonaslednika, za katerega so zahtevali, da mora biti pravoslavne vere. Zdi se, da je bila sedaj tudi ta poslednja zapreka odstranjena.

Rim, 4. oktobra. AA. Listi pozdravljajo vest o zaroki kralja Borisa in princeze Giovanni ter naglašajo, da bo ta dogodek še bolj uvrstil že obstoječe priske stike med Italijo in Bolgarijo. Po poročilih listov, je papež že dovolil potrebni dispens za verski zakon, ker je kralj Boris pravoslavne veroizpovedi.

Kim, 4. oktobra. s. »Messenger« in »Stamp« zagotavljata danes, da je zaroka med bolgarskim kraljem Borisem in italijansko princeso Giovanno nastala iz ljubezni, pomei pa istočasno zblizanje med Bolgarijo in Italijo, ker imata obe skupne politične interese. Bolgarija in Italija bi lahko še dolgo hodili skupna pota.

Sofija, 4. oktobra. AA. Predsednik bolgarske vlade je uradno objavil zaroko kralja Borisa z italijansko princeso Giovanno. Vest se je bliskoma razširila po vsej državi ter je povsod povzročila veliko radost. Prebivalstvo prireja kralju navdušene manifestacije.

Sofija, 4. oktobra. AA. Danes ob 9.30 je bolgarski minister pravde odredil, naj se sporoči vsem sodiščem v Bolgariji vest o zaroki kralja Borisa s princeso Giovanno. V znak veselja so danes v vseh cerkvah zvonili zvonovi.

Vest o zaroki kralja Borisa z italijansko princeso se je dopolne hitro razširila po mestu. Kralj Boris se je vozil v avtomobilu po mestu in so mu množice, ki so že vedele za zaroko, prireale velike manifestacije, tako, da je avtomobil le težko vozil po cesti. Kralj je očitno prijetno iznenaden množici prijazno odzdravil.

Več listov je izšlo danes v posebnih izdajah zaradi vesti o zaroki kralja Borisa. Vsi listi simpatično komentirajo kraljev korak in naglašajo, da so s tem postale prijateljske zveze med Bolgarijo in Italijo še jačje. List »Dnevnik« naglašja, da je princesa Giovanna črnogorske krvi in da je že tri leta v Bolgariji zelo priljubljena. List »Nacionalno podne« pravi, da je zaroka kralja Borisa z italijansko kraljico ojačila za vedno pozicijo monarhije v Bolgariji. Makedonijac pravi, da je to po vojni prvi vesel dan za Bolgarijo.

Množice so priredile pred italijanskim poslanstvom manifestacije. Italijanski poslanik Piacentini je imel govor, v katerem je dejal, da so se z zaroko prijateljske zveze med Italijo in Bolgarijo ojačale.

Zvečer so se vršile pred kraljevim dvorcem velike manifestacije.

Vzroki praških demonstracij

**Zanimivo poročilo odličnega poljskega novinarja o pra-
ških demonstracijah in njihovih vzrokih**

Varšava, 4. oktobra p. »Poljska Zbrojna« organ oficirskih krogov, ki so izvršili v Poljski takozvani majski prevrat, prinaša pod naslovom »Ulica ima besedo« iz Prage dopis Vladislava Martela, enega najuglednejših poljskih publicistov. Martel pravi med drugim:

»Po ustrelitvi Slovencev v Trstu so izbruhnili tudi v Pragi demonstracije proti fašizmu. Zanimivo je, da so tržaško obdobje obsojili v Pragi celo oni krogi, ki so simpatizirali z italijanskimi fašisti t. j. češki fašisti sami. Slovanska solidarnost je zmagała. Tudi češkoslovaški tisk se je strnil v skupno fronto od skrajne levice do skrajne desnice.

Drugo dejanje se je pričelo v Rimu. Službeni organ fašistov, ki ga ureja Mussolinijev brat, je prinesel članek o trčenju med »Morosinijem« in »Karadjordjem« ter ob tej priliki napadel tudi češkoslovaške in poljske Sokole. Znano je, kako se je odigrala ta scena. Na stotine udeležencev prič je izjavilo, da je priredil italijanski kapetan pravi praveciti lov na jugoslovensko ladjo, bi prisilil k obali ter se zaletel v njen bok. Vodstvo češkoslovaškega Sokolstva je zavzelo svoje stališče napram nečloveškim napadom italijanskega organa. Komentarji italijanskega tiska, ki so se poslužili izrazov, kakor slovenske stenice in podobno, se morejo pojasniti samo z južnjaškim italijanskim temperamentom. Nečuvno pa je, da italijanski službeni list žali ne samo poedincev, nego tudi celoten narod. Dobro bi bilo, če bi urednik Mussolini na kak način pojasnil to postopanje.

Potem pa so zopet novi dogodki vznemirili slovansko Prago. Neki gospod Majer iz Gradca se je na svojem polovanju preko češkoslovaške izrazil v vlaku, da so bili v 28. praškem polpučku »podli češki psi«. Razumljivo je, da je bil ta »gost« obojen od češkoslovaškega sodišča na 30 dni zapora. Kot odgovor na to je ulica v Gradcu razbila okna češkoslovaškega konzulata. Vez nemški tisk je bil ogorčen zbog tega kaznovanja nemškega provokatorja. Češkoslovaška javnost je bila vznemirjena zaradi tega, kakor tudi zaradi vedno novih pojavov germanske ekspanzije.

Tri dni so se vršile manifestacije proti Nemcem in Italiji, ob kateri priliki so množice vzklikale Jugoslaviji. Pri tem pa so se nenadoma pojavili neznani vodje manifestantov ter razbijali okna po nemških kavarnah, a tudi po knjižnicah češkoslovaških narodnih socialistov. Ze teden dni je praška ulica neprestano vznemirjena. Mesto nemških filmov se predvajajo ameriški in angleški, manifestacije pa se vršijo še neprestano dalje. Ulica, ki je slabo orijentirana o pravih ciljih, se je podala za neodgovornimi elementi. Ostri policijski koraki so napravili konec tem izgreedom.

Nova vstaja Kurdov

Jeruzalem, 4. oktobra d. Po došlih vesteh je v okolici Ararata izbruhnila nova vstaja Kurdov, ki so jo skušali Turki zatreti z vsemi sredstvi. Zatrjujejo, da so Turki porušili na stotine kurdskih naselbin v okraju Cilanu in da so pomorili 4.500 moških, žensk in otrok. Več sto Kurdov je bilo ubitih v njihovih vaseh od letalskih bomb.

Prihod naših delegatov v Atene

Atene, 4. oktobra. AA. Danes je dospela v Atene naša delegacija za balkansko konferenco, kakor tudi rumunska in bolgarska delegacija ter predstavnik Belgije senator La Fontaine in zastopnik tajništva Društva narodov. Vsi listi prinašajo slike in izjave naših delegatov in spremljajo vsi njihovo kretanje s simpatijami.

Pogajanja za likvidacijo karambola pri Splitu

Split, 4. oktobra. r. Kapitan italijanskega parnika »Dormia«, ki se je pred par dnevi zaletel v jugoslovensko jadnico in jo znatno poškodoval, je pri zaslišanju, ki so ga izvršile naše sodne oblasti, priznal svoje krivdo. Izjavil je, da zadene krivda za nesrečo izključno italijanski parnik, ki ni vozil v predpisani smeri, marveč je krenil preveč na stran in s tem križal pot jugoslovenske ladjice. Obenem je izjavil, da je pripravljeno poravnati nastalo škodo. Lastniki »Sloge« zahtevajo 75.000 Din odškodnine in razen tega 35.000 Din za pokvarjeno blago, ki je bilo natovorzeno. Italijanski kapitan pa ponuja skupno 80.000 Din.

Priprave za nove bankovce

Beograd, 4. oktobra. r. V Narodni banki se bližajo koncu priprave za stilizacijo te oblike novih jugoslovenskih novčanic po 10, 100 in 1000 dinarjev. Nove novčance bodo nosile napis »Kraljevina Jugoslavija« ter bodo stavljene v promet najbrže že do konca letošnjega leta. Izdelala jih bo nova novčarnica Narodne banke. Definitivno je že določena oblika bankovcev po 1000 dinarjev.

Razstava tiska v Zagrebu

Zagreb, 4. okt. n. Danes ob 11.30 je bila otvorjena ob mnogostevnih udeležbi zastopnikov civilnih, vojaških in cerkvenih oblasti na zagrebškem zboru razstava jugoslovenskega tiska. Otvoritvi so prisostvovali ban dr. Šilović, mestni načelnik dr. Srkulj, inozemski konzuli ter mnogi predstavniki industrije, kakor tudi zastopniki delavskih strokovnih organizacij.

Tarifne olajšave za izvoz

Beograd, 4. oktobra. AA. Generalna direktorja državnih železnic je dovolila posebno olajšavo za prevoz cinka, svinca in njihovih rud od postaje Kosovska Mitrovica do Djedjelje za izvoz v Grčijo. Generalna direktorja je dalje dovolila olajšavo direktnih tarif za izvoz naših suhih sliv od Siska do vseh večjih tržišč v Nemčiji. Te direktne tarife veljajo od Siska za to, ker se blago prevaža do Siska neposredno po vodni poti.

Sprememba na beograskih gimnazijah

Beograd, 4. oktobra AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta imenovani za ravnatelja na tretji ženski gimnaziji v Beogradu Nikola Polovina, dosedanjí načelnik splošnega oddelka v ministrstvu prosvete v 3a/I, in na tretji moški gimnaziji v Beogradu Milan Karić, doslej ravnatelj III. ženske gimnazije v 3a/I.

Razpust izpraševalnih komisij za glasbene učitelje

Beograd, 4. oktobra AA. Na podstavi čl. 132 zakona o srednjih šolah je minister prosvete razveljavil določbe bivše hrvaško-slovenske pokrajinske vlade, o deleku za bogoslužje in pouk z dne 25. decembra 1912 o izpraševanju kandidatov za glasbene učitelje. Obenem so razrešeni dolžnosti dosedanjí člani izpraševalne komisije za pevске učitelje in učitelje glasbe v Zagrebu. Isti odlok se nanaša na podobno komisijo v Ljubljani.

Izlet šumadinskih seljakov v Banat

Beograd, 4. oktobra p. Na potu v Veliko Kikindjo je prispela danes v Beograd okrog 600 mož broječa skupina seljakov z šumadije, ki potujejo v posete k banatskim seljakom. V Pančevu jim je bil prirejen zelo svečan sprejem.

Otvoritev slovanskih kongresnih dni v Splitu

Občni zbor Jugoslovenskega zdravniškega udruženja — Za predsednika Udruženja je izvoljen dr. Zalokar iz Ljubljane — Slovanski zdravniki v Pašmanskem prelivu

Split, 4. oktobra. n. Danes ob 15.30 je bil otvoren v splitskem gledališču kongres Udruženja jugoslovenskih zdravnikov. Predsednik dr. Blažević iz Zagreba je pozdravil zbrane goste. Kongres je z navdušenjem sprejel njegov predlog, da se odpošlje Nj. Vel. kralju pozdravna brzojavka. Zborovalce je pozdravil v imenu splitske občine gosp. Stojanov, nakar je podal tajnik dr. Belić poročilo o delu udruženja, blagajnik dr. Miodragović pa o stanju blagajne. Po odmoru je bil soglasno izvoljen za predsednika Jugoslovenskega udruženja zdravnikov prof. dr. Alojzij Zalokar iz Ljubljane. Zavzemajoč mesto predsednika, se je dr. Zalokar iskreno zahvalil zborovalcem za čast, ki so jo izkazali ne samo njemu, temveč vsem Slovincem. Nato je bil izvoljen izvršni odbor udruženja ter nekoliko članov dopisnikov. Sprejet je bil sklep, da se bo vršil prihodnji kongres v Novem Sadu. Kongres je bil ob 17. zaključen, nakar so vsi udeleženci odšli sprejeti in pozdravljeni prihajajoče goste Čehoslovake in Poljake, ki se bodo udeležili VI. vseslovenskega kongresa zdravnikov.

Šibenik, 4. oktobra. n. Ko so se danes vo-

zili s parnikom »Kumanovo« čehoslovaški in poljski zdravniki s Sušaka proti Splitu, ter prišli na mesto, kjer se je pripetila znana nesreča s »Karadjordjem« in »Morosinijem«, je parnik Kumanovo za nekaj časa ustavil. V počaščenje pokojnih žrtv pomorske nesreče so vsi oficirji in mornarji sneli kape, zastopnik čehoslovaških zdravnikov pa je spustil z ladje v morje venec s steklenico in v njej spominsko pismo. Vsi potniki so zaklicali pokojnim žrtvam trikrat »Slava!«

Ob 10. dopoldne je prispela prva ladja z inozemskimi zdravniki v Šibenik. Tekom popoldneva sta prispeli tudi ostali dve ladji. Čehoslovake in Poljake je sprejemalo množično občinstvo z županom na čelu. Na pozdrave šibenčanov je odgovoril zdravnik dr. Baxa, brat praškega župana. Dejal je m. dr. »Prihajamo na kongres v solidarnosti in da prepričamo brate, da bomo to morje, kakor doslej tudi v bodoče čuvali in branili kot svoje. Naj živi Jugoslavija, naj živi Šibenik! Nato so odplule vse tri ladje z inozemskimi gosti proti Splitu.

Organizacija srednjih trgovskih šol

Posebna komisija je sestavila načrt zakona o trgovskih akademijah in trgovskih srednjih šolah

Beograd, 4. okt. p. V ministru za trgovino je posebna komisija dokončala sestavo zakonskega načrta o srednjih trgovskih šolah. V smislu tega zakonskega načrta imajo te šole nalogo priložiti učencem splošno izobrazbo v duhu narodnega edinstva in jugoslovenske narodne kulture ter jim dati strokovno znanje o gospodarskih prilikah v naši državi in v inozemstvu. Poleg tega morajo trgovske srednje šole vzgojiti naraščaj za samostojno delo.

Srednje trgovske šole se dele na trgovske šole in trgovske akademije. Trgovske akademije imajo značaj popolne, trgovske šole pa značaj nepopolne srednje šole. Trgovska akademija mora dati učencu strokovno izobrazbo za samostojni gospodarski poklic ter ga usposobiti za uspešno delovanje v njegovem bodočem javnem in privatnem življenju. Končno mora trgovska akademija pripraviti dijake stro-

kovno in znanstveno za prehod na trgovsko visoko šolo. Trgovska šola pa mora dati učencu strokovno izobrazbo za praktično delo pri gospodarskih podjetjih in vzgojiti pisarniško osebje, ki je obenem sposobno za samostojno vodstvo trgovskih poslov.

Šole so lahko samo moške, samo ženske ali pa mešane. O tem odloča minister trgovine v vsakem posameznem primeru. Trgovska akademija ima značaj popolne srednje šole z višjim tečajnim izpitom, srednja trgovska šola pa značaj šestih razredov ostalih srednjih šol, vendar pa lahko absolutni trgovske srednje šole preidejo v svrhu nadaljevanja študij na trgovsko akademijo. Število trgovskih srednjih šol bo odločilo ministru za trgovino. Otvorijo se lahko povsod, kjer je za prvi razred prijavljenih najmanj 30 učencev.

Rumunska vladna kriza

Vzrok demisijske ponudbe Mania težka gospodarska kriza — Kralj Karel proti razpustu parlamenta

Bukarešta, 4. okt. d. Kakor je bilo že poročano, se nahaja rumunska vlada v krizi. Vzrok je težka kriza, v katero te zašle rumunsko kmetištvo zaradi katastrofalnega padca žitnih cen, kakor tudi ogromni agrarni dolgi. Ministrski predsednik Mania je namreč izjavil v svoji četrtkovni avdienci kralju Karolu v Sinaji svojo pripravljenost, da se umakne in nudi tako možnost za sestavo vlade, ki bi bila pripravljena prevzeti odgovornost glede na obstoječi položaj. Mania bi ne sprovala morebitni vladi, ki bi jo sestavil kmetijski minister in podpredsednik

narodne kmetijske stranke Mihalske, kateremu je kralj zelo naklonjen. Na izrecno željo Mania je Mihalske sklical včeraj ožje prijatelje v svojem rojstnem kraju Topolovenju, kjer je razpravljal z njimi o nastalem položaju. Ako Mihalske ne bo sprejel mandata za sestavo nove vlade, bo kralj pozval na posvetovanja še druge članke narodne kmetijske stranke, da bi se moglo delati še nadalje s sedanjim parlamentom. Kralj Karel je namreč izrazil izrecno željo, naj se sedanjí parlament ne razpusti, ker težavni gospodarski položaj v tem času ne dopušča novih volitev.

Aretacija beogradskega davčnega uradnika

Beograd, 4. okt. Beogradska policija je aretirala blagajnika beogradske davčne uprave Henrika Brila, ki je nedavno po neveril nad 100.000 Din državnega denarja ter nato pobegnil. Pri aretaciji je dejanje Bril priznal, ni pa mogel navesti točne vsote, ki si jo je prilastil. Finančna direkcija je določila posebno komisijo, ki bo pregledala vse Brilovo poslovanje, ker ni izključeno, da je poneverjena vsota mnogo višja, saj je znašal dnevni promet pri Brilovi blagajni do 5 milijonov.

Konferenca pivovarniške industrije

Beograd, 4. oktobra AA. 15. oktobra bo imela centrala industrijskih korporacij konferenco o pivovarniški industriji. Na konferenci bodo razpravljali o splošnih vprašanjih te industrije. Nato bo na pobudo pivovarniške industrije širša konferenca zastopnikov te industrije, strokovnih organizacij poljedelstva zastopnikov velikih posestev in poljedelskih združenj. Na konferenci bo šlo za regeneracijo ječmena, ki ga rabi pivovarniška industrija. Ker je to vprašanje zelo važno, bo tudi ministru za poljedelstvo na konferenci aktivno sodelovalo.

Start »R 101« za polet v Indijo

London, 4. oktobra AA. Nocoj bo startal zrakoplov »R 101« za polet v Indijo. Letel bo preko Francije in Sredozemskega morja. Zrakoplov se ustavi v Ismajliji, kjer je stolp za pristajanje povsem podoben onemu v Cardingtonu. Po petih urah bo nadaljeval polet preko Aleppa in Bagdada v Karachi, kjer so stolp za pristajanje, večji hangar in tvornica za hidrodrugi. To bo prvi polet zrakoplova v Egipt v Indijo.

Komunistična demonstracija proti Hooveru

Newyork, 4. oktobra o. Ameriški predsednik Hoover je dalje časa prireja zborovanja po Zedinjenih državah, da pride v tesnejši stik s prebivalstvom. Včeraj je v Clevelandu govoril desetstotoglavni množici. Nenadoma je prikorakalo 3000 komunistov, ki so hoteli s silo vdreti v zborovalno dvorano. Nastal je velik pretep med pristajali Hooverja in komunisti. Na pomoč je prispela policija na konjih in motorjih in pričela energično napadati komuniste, ki so se ogrozeno branili. Bitka je trajala 15 minut. Pohojenih je bilo več žensk. V času najhujšega spopada med policijo in demonstranti je predsednik Hoover mirno nadaljeval in zaključil svoj govor.

Zaključitev zasedanja Društva narodov

Izenačenje pogodbe DN s Kelloggovim paktom odgledeno na prihodnje leto

Ženeva, 4. oktobra s. Na današnji zaključni seji je skupščina DN razpravljala o izenačenju pakta DN in določb Kelloggove pogodbe.

V imenu pravniške komisije sta predložila delegata Cachin (Francija) in Vu (Kitajska) poročilo, ki predlaga, naj se to vprašanje odgodi na zasedanje DN v prihodnjem letu, ker so nasprotstva tako velika, da ni bilo mogoče doseči sporazuma, in je treba celotno vprašanje ponovno proučiti, zaradi česar bodo vse države članice ponovno vprašane za mnenje.

Lord Robert Cecil je obžaloval, da se na letošnjem zasedanju DN ni posrečilo rešiti tega važnega vprašanja, ter je naglašal potrebo uporabe vseh sredstev, da se uresniči ideja Kelloggove pogodbe ter končno veljavno in popolnoma odpravi napadalna vojna iz mednarodnega življenja. Delati je treba za to, da bodo po možnosti vse države

sodelovale pri mirnem poravnavanju mednarodnih sporov.

Po sprejetju tega poročila in resolucij je predsednik Titulescu zaključil 11. zasedanje Društva narodov z govorom, v katerem je podal pregled vseh problemov, ki so se obravnavali na letošnjem zasedanju DN. Omenjajoč vprašanje manjšin je izjavil, da bo najboljša rešitev tega vprašanja v sodelovanju in odkriti lojalnosti med manjšino in vlado, od katere je manjšina odvisna. Naglašal je, da mora biti skupščina DN pripravljena za novo dobo, v kateri bo reševala velike gospodarske in politične probleme. Titulescu je zaključil svoj govor s ponovnim priznanjem ideje DN in končal: Kdor dvomi nad Društvom narodov, dvomi nad človeštvom samim.

Predsednikove besede so sprejeli delegati z burnim odobravanjem.

Francija proti ruskemu izvozu

Uvedba kontrole nad ruskim uvozom v Francijo — Izjava trgovinskega ministra tra Flandina

Pariz, 4. oktobra. o. Ministrski svet je ratificiral odlok, ki daje francoski vladi pravico, da prepreči ali pa omeji uvoz ruskega blaga. Francoske vlade hoče tako preprečiti, da bi sovjetski dumping preveč oškodoval francosko trgovino.

O tem odluku francoske vlade, ki odreja kontrolo nad uvozom sovjetskega blaga, je minister Flandin izjavil, da ta ni v ničemer naprten proti sovjetski trgovini, temveč ima namen preprečiti, da bi Rusija izrabljala zunanjo trgovino v propagandne svrhe. Glede na vprašanje dumpinga je Flandin izjavil, da je dumping zelo škodljiv

francoskim poljedelcem, ki se morajo boriti z velikimi gospodarskimi težavami. Ni pa povoda za zavrnitev ruskega blaga, dokler se bo držala Rusija v mejah trgovine in se vzdržala vsake komunistične propagande.

Pariz, 4. oktobra. AA »Temps« čestita francoski vladi, da je napravila potrebne ukrepe proti sovjetskemu dumpingu. Naglašala, da je na ta način ubranila pošteno trgovino pred neelojalno konkurenco, ki nikakor ne odgovarja principom, na katere gradi zveza narodov svojo gospodarsko akcijo.

Smrtni skok iz letala

Na poti v Hanover je neki potnik skočil iz letala v samomorilnem namenu in se ubil

Hanover, 4. oktobra d. Ko je včeraj pristalo potniško letalo, ki vzdržuje promet med Hamburgom in Hanoverom, je izpovedal na letališču potnik Rädler, da je okrog poldneva sopotnik po imenu Keppler očividno v samomorilnem namenu skočil med vožnjo iz letala. Oba sta sedela skupaj in je Rädler opazoval skozi okno pokrajino, dokler ni začutil prepriha. V tem trenutku je zagledal, kako je Keppler skočil iz letala, ne da bi mogel preprečiti.

Dogodek je videla tudi neka deklica v bližini Sottdorfa pri Harbergu, ko je obirala na njivi krompir. Videla je padati iz letala truplo in je v prvem trenutku mislila, da so odvrgli velik zavoj, zaradi

česar je pohitela k robu gozda, kjer je predmet padel na zemljo. Ko je prišla na mesto, je zagledala človeka, ki si je pri padcu polomil vse kosti in ki so mu na ramenih štrlele kosti skozi obleko. Takoj je pohitela v vas in obvestila domače. Na podlagi listin, ki so jih našli pri mrtvecu, so ugotovili, da gre za 34-letnega šoferja Pavla Kepplera iz Schmolitz v Sleziji, ki je bival v Hamburgu. Keppler je lani meseca maja pri neki tramvajski nesreči izgubil svojo ženo, nakar je malo hčerko izročil sorodnikom ter se izselil v Kanado, odkoder se je vrnil ob binkošnih nazaj v Nemčijo. Pred tremi tedni je izgubil svojo službo in bržkone ga je to tako potrla, da je izvršil samomor.

Volilna borba na Poljskem

Glavni del srednje Evrope preživlja letošnjo jesen v znamenju najhujše volilne napetosti. Nemčija je že opravila svoje volitve, a je v njej še dosedaj ostal velik del prestane volilne mrzlice, Avstrija je pravkar vstopila v prvi stadij volilnih priprav, a Poljska se v njih nahaja že nekaj tednov. Povsod se politični duhovi razburjajo v najhujši meri, in kar kaže še posebej poudariti, v vseh teh navedenih državah se je politična borba silno stopnjevala, ker se uveljavljajo z njo politične stranke ali taloimenov nacionalnoobrambene organizacije, ki so si postavile za cilj boj zoper parlamentarizem, zoper obstoječo ustavo in sploh obstoječo politično stanje v državi ter prikriti ali celo povsem očitno težijo po politični diktaturi. Od teh so hitlerjevc v Nemčiji že obrnili nase pozornost inozemstva v najvišji meri, ker je pri njih težje še političnih stremeljenj naperjeno tudi zoper sosedne države in bi pomenilo njihovo uveljavljanje v mednarodni politiki rezanje misel ter resno nevarnost za svetovni mir. Avstrijske in posebno poljske volitve pa so tudi po svojih posledicah vendarle skoro popolnoma notranja zadeva in inozemstvo se ne zanima zanje v toliki meri.

Na Poljskem ima politična frakcija z desnoradikalnim pravcem vlado v rokah, kljub temu pa njena situacija ne kaže ugodno. V dobi splošne gospodarske krize, ki je značilna za sodobno Evropo in ki se močno kaže tudi v Poljski, je mnogo hvaljezne postaviti se na skrajno krilo opozicije, bodisi desno ali levo, nego zagovarjati režim zadnjih štirih let. S te perspektive povprečnega volilnega razpoloženja, ki se nikdar in nikjer ne sme podcenjevati, ima poljska opozicija prav gotovo lažje stališče, nego vladni blok, ki stoji za Pilsudskim.

Zdi se, da se vlada situacije zaveda, da se na zunaj pogosto čujejo družbene, mnogo bolj optimistične sode. Tako vsaj si moremo razlagati taktiko hudih represalij, ki se obračajo zoper voditelje in člane opozicijskih strank. Formalno so sicer te represalije ukrepi sodnih oblasti zoper bive poslanca, ki jih več ne šteti poslanska imuniteta in ki na se sedaj zagovarjajo za poprej storjene politične delikte. Gotovo se da razgovorjati o formalni uravnovesitvi takih ukrepov, toda ves politični svet v Poljski smatra te ukrepe kot represalije zoper opozicijske stranke ter jih presoja samo s tega vidika. Ostane tedaj glavno vprašanje, kak bo pri »olilic« efekt takega postopanja. Ali se bodo dali zastrašiti ter bodo glasovali za vladni blok, ali pa se bodo še bolj utrдили v opozicijskem odklanjanju vsega, kar prihaja od Pilsudskega.

Vladne represalije — ne bomo mnogo pogrešili, če uporabljamo kar ta termin — so zadele tako stranke centra kot socialistične levice in prav tako manjšinsko opozicijo, ki je najmočnejša v nekdanji vzhodni Galiciji, kjer so ukrajinski ekstremisti zelo energični. Dvomiti pa se mora, če bodo te represalije dosegle zaželeni učinek, kakaj ako vlada ukinja kratkoročno ukrajinske gimnazije kot kazni, ker so se kompromitirali nekateri študentje, profesorji in celo direktorji, take represalije prav gotovo ne bodo pridobile smiselnejših elementov, marveč jih ratišjo znane še bolj za levo.

Razpust društva Zoo v Ljubljani

Ker ljubljanski mestni magistrat na svoji zadnji seji ni ugodil želji društva Zoo, da mu odda v popolno uporabo tivolski ribnik, z vsemi objekti, je na snočnem izrednem občnem zboru podal vse odbore društva ostavko. Sklenjen je bil tudi razpust društva, ker se je smatral za živaljski vrt v Ljubljani edino primeren prostor tivolski ribnik, ki ga pa društvo ni dobilo. Izbran je bil likvidacijski odbor, ki ima skrbeti, da dobi vse premoženje, in sicer denar, kakor tudi vso izkupnino za inventar ljubljanske univerze, živali pa društva Zoo v državi, in sicer v krajih, kjer znajo bolje ceniti živalske vrtove kakor pa v Ljubljani.

Balkanska olimpijada v Atenah

Atene, 4. okt. AA. Sem je dospela jugoslovenska lahkoletska reprezentanca, ki bo zastopala na balkanskih tekmah Jugoslavijo. Na kolodvoru je bil prirejen svečan sprejem. Pozdravili so jo predstavniki grške lahkoletske zveze in množični novinarji, ki so se živo interesirali za sestavo in jakost jugoslovenskega tima. Dasi so potovali naši atleti dva dni, so bili zelo dobro razpoloženi. Stanovanje jim je bilo pripravljeno v hotelu »Akteon« v novem delu mesta, kjer se nahajajo tudi rumunska, turška in bolgarska reprezentanca, ki so dospeli v Atene že predvčeršnjim. Turčija sodeluje letos prvič pri balkanskih tekmah in to z 10 sportniki. Rumunijo zastopa 20. Bolgarijo pa 18 lahkoletov. Naše moštvo šteje 24 članov in je po številu za Grčijo najjačje moštvo. Svečana otvoritev tekme se bo vršila jutri ob 3. popoldne.

Iz veterinarske službe

Beograd, 4. oktobra n. Z odlokom ministra kmetijstva, je imenovan za višjega veterinarskega pristava v I/7 pri sreskem načelstvu Ljubljana okoliša Viktor Doble, višji veterinarski pristav v I/7 pri sreskem načelstvu v Kočevju. Za višjega veterinarskega pristava v I/7 pri sreskem načelstvu v Kočevju pa je imenovan Marko Stribar, višji veterinarski pristav pri sreskem načelstvu v Soko Banji.

Velika nesreča v zagrebški slovenski rodbini

Zagreb, 4. oktobra n. Danes se je pripetila v Zagrebu težka nesreča v rodbini Slovencev Nikolaja Černeta. 6-letni sinček Zlatko se je zjutraj igral s svojimi tovariši s steklenico bencina, ki so ga otroci vili v neko svetiljko in potem prižgali. Plameni so zagrabili Zlatka Černeta in ga strahovito opekli, tako da se bori s smrtjo.

Iz novomeške kriminalne kronike

Novo mesto, 4. oktobra. Danes se je zaključila pred novomeškim sodiščem tragedija, ki se je odigrala 16. julija t. l. v Gornji Ločni v hiši posestnika Kosa. Kakor se bodo čitatelji še spominjali, je usodnega dne 47letni Martin Kos napadel svojega 18letnega nečaka Antona z nožem in ga smrtno nevarno ranil. Martin Kos je bil namreč varuh otrok svojega brata. Niso pa se dobro razumeli. Prepri se bili na dnevnem redu. Kričnega večera sta Martin Kos in nečak Tone popila pred hišo pol litra vina. Stric Martin je nato odšel v hišo, a že v veži se je začel pripraviti s 16letnim nečakom Lojzeto, katerega je začel pretepati. Ko mu je brat Tone priskočil na pomoč, je stric potegnil nož in ga zasalil Tonetu v vrat. Težko ranjenega so prepejali Toneta v novomeško bolnico, kjer se je nato zdravil več tednov. Le spretnosti zdravnikov se ima zahvaliti, da je ostal pri življenju.

Martin Kos se je danes zagovarjal pred sodniki s pianotom. Priče pa so ta njegov izgovor zanikale. Obsojen je bil na 14 mesecev ječe.

Pred sodniki se je nadalje zagovarjal 34-letni Ivan Gorjan, ki je bil že večkrat kaznovan zaradi tatvin. Šele nedavno je zapustil mariborsko kaznilnico. Na vest pa je zopet nabral že celo vrsto novih grehov in so mu prisodili zanje zopet 4 leta robove.

V bližini Birčne vasi so našli otroci v gozdu prtič, ki je bil nedavno ukraden iz novomeške frančiškanske cerkve. Orožništvo je pri nadaljnjih preiskavi našlo podstavek ciborija in podstavek monstrance ter še nekatere druge predmete, ki izvirajo od tatvine v frančiškanski cerkvi. Predmeti so bili zakopani globoko v gozdu. Orožništvo vztrajno nadaljuje s poizvedovanji.

Hmelj

Zatec, 4. oktobra. h. Tendence med tdnom mira. Nakup po deželi neprekinjen živahen. Prodaja se letos ne vrši tako mrzlico naglo kakor lani ob istem času. Kljub temu cenijo, da je bilo doslej prodanih 10 do 150 stotov, za več kot polovico ocnjene zaloge. Predvsem so prodali zati manj, ker ni kupovala Nemčija. Zanimanje za žaleški hmelj v inozemstvu pa je kljub temu znatno tem bolj, ker so vse zaloge srednjeevropskega hmelja večinoma ali popolnoma razprodane. Kupci za žaleški hmelj so bile inozemske pivovarne ter inozemske tvrdke, ki so nakupovale po komisijonarijih. Komisijiska trgovina krije v večji meri tudi potrebe domačih pivovarn. Giteljeli hmelja so precej rezervirani, ker pričakujejo napovedanega posredovanja hmeljskega sindikata v trgovini s hmeljem. Cene so se barvi in kakovosti zibale med 300 do 550 Kč za 50 kg brez poslovnega davka. V Zatecu je bilo do petka javno zlošarn 21.000 stotov žaleškega hmelja letošnje letine.

Vremenska napoved

Zagreška vremenska napoved za danes: Precej vedro, spremenljiva oblačnost, topleje. Situacija včerajšnjega dne: Pritisk je v severnih predelih v splošnem padel za 0.1 do 5 mm, samo v južnih predelih je porastel za 0.1 do 2 mm. Giba se je med 769 in 775 mm. Temperature so v splošnem padle od 1 do 5 stonin. V Primorju so znašale od 8 do 15. Nebo je bilo včeraj pretežno jasno, edino v zapadnih pokrajinah je bila visoka oblačnost. Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Oblačno, deloma deževno; bolj toplo, toda vetrovno.